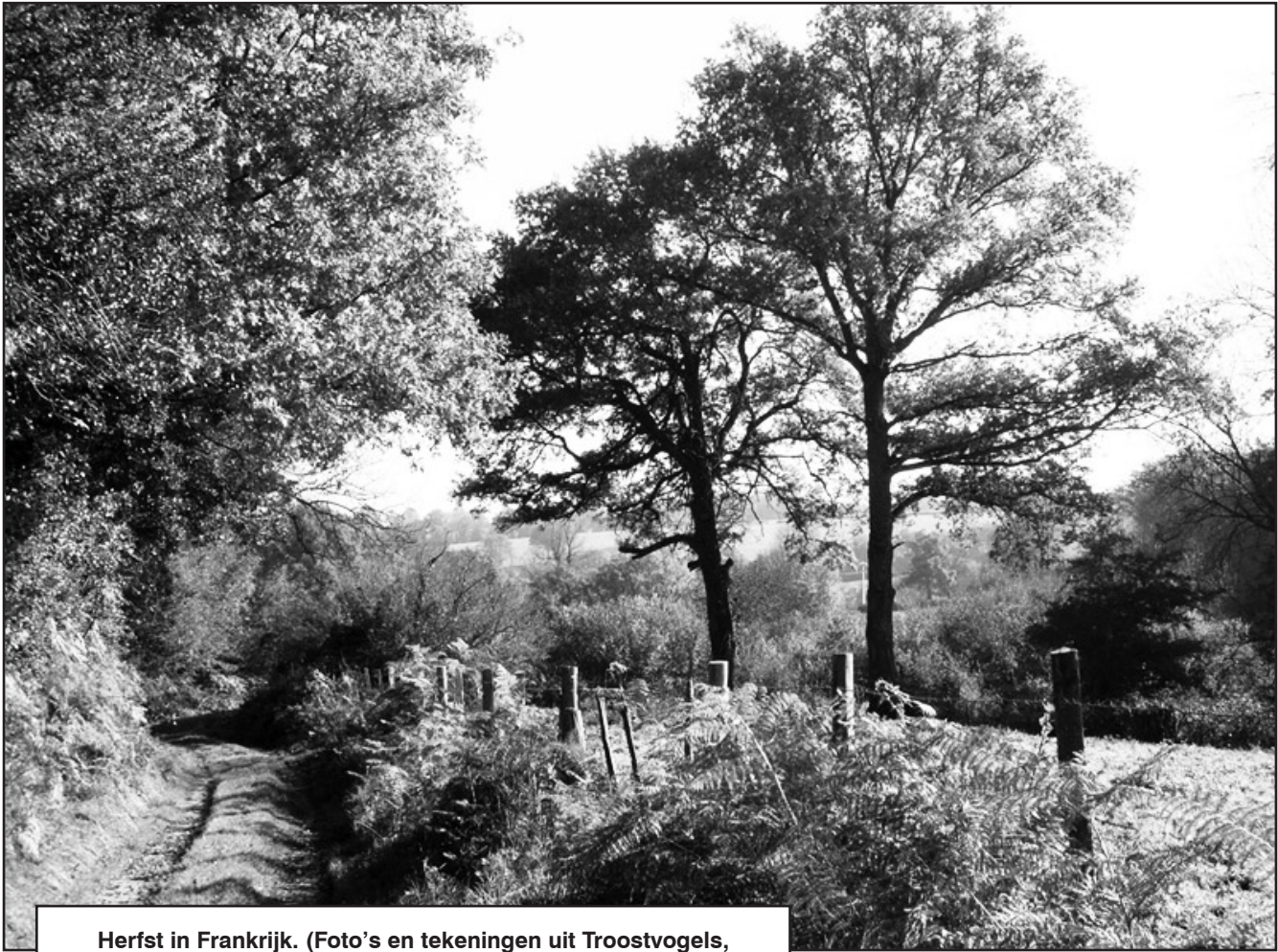

Natuurleven als afleiding en reddingsboei bij wanhoop en diep verdriet

NATUUR
&
MILIEU

‘Grote zwermen zwarte kraaien en kauwen zochten luidruchtig een slaapplek in de wiegende bomen. Hun gekras leek, samen met de toegenomen wind, over te gaan in een loflied op de grootsheid van de schepping. De eeuwige kringloop van leven en sterven. De waarde van alle schoonheid en liefde die ons omringen en de zin van het diepe lijden, onlosmakelijk aan het leven gebonden. De grauwe lucht werd een warme deken en de bomen boden troostend beschutting.’ Dat schrijft Maria Quist (59) in haar boek *Troostvogels*. Op 8 januari 1999 verloor ze haar jongste zoon Willem (17) bij een fataal auto-ongeluk. In *Troostvogels* beschrijft ze de absolute wanhoop van de weken, maanden en jaren daarna. Ze ontvangt troost en kracht uit het natuurleven van eigen tuin, het Tuintje van Willem op de begraafplaats bij Terwisscha en uit de natuur rond haar vakantiehuis in Midden-Frankrijk. Het zijn vooral vogels die het energieverlindende verdriet telkens naar de achtergrond dringen. Natuur, muziek en lieve mensen geven meer troost dan welke therapie ook.

Herfst in Frankrijk. (Foto's en tekeningen uit *Troostvogels*, Maria Quist, november 2008)

malige Baron Hotel in Hoogeveen een roofvogelsymposium, waarop natuurbeschermers en jagers hun mening gaven. Na het verschijnen van het standaardwerk *Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels* (Rob Bijlsma, Maria Quist e.a., 1993) ontstond de Werkgroep Roofvogels Nederland (WRN). De landelijke coördinatie van de WRN is jarenlang in handen geweest van Maria Quist. Tot op heden vindt ieder jaar een drukbezochte landelijke roofvogeldag plaats in Meppel. Maria Quist werkte verder voor diverse natuurorganisaties. Ze inventariseerde het Dwingelderveld op vogels en zoogdieren en deed onderzoek naar vossen in het Fochteloërveen. Ze schreef daarover rapporten. Dat klinkt allemaal nogal wetenschappelijk en dat is het ook. Maar er is meer. Vanaf haar kindertijd kent Maria de maanverlichte nachten, de sterrenhemel, de nevels bij zonsopkomst, de eerste zang van vogels en de miuwende roep van de buizerd bij het nest, de stilte in het veld en de kou na urenlang posten bij een vossenburcht. Ze heeft de natuur ervaren, intens beleefd. Er is bij haar emotionele beleving en verwondering voor alles wat leeft. Het heeft te maken met de schepping, met het waarom van het zijn en één zijn met de natuur. Die persoonlijke beleving en emotie komen doorlopend in haar boek *Troostvogels* terug.

Bloemen, vlinders en vogels

Op vrijdag 8 januari 1999 verliet Willem Quist 's middags het ouderlijk huis in Appelscha om met een vriend zijn dagelijkse krantenloop te doen. Zijn vriend had twee maanden daarvoor het rijbewijs gehaald en op de fatale dag de auto van zijn moeder geleend. Dan konden ze na de krantenloop nog een paar kratjes bier halen. Willem kwam niet meer thuis. Met hoge snelheid reed het tweetal om kwart over zes tegen een boom. Willem was op slag dood, zijn vriend zwaargewond. Onvoorstelbare verbijstering, niet geloven, onbeschrijfelijk verdriet, wanhoop en angst. In

Troostvogels is een radeloze moeder aan het woord die pas na acht jaar in staat bleek te zijn om te beschrijven wat er van uur tot uur en van dag tot dag met haar gebeurde. Haar veelbelovende lieve zoon was dood. Ze zegt van hem: „Hij begreep mij, was trots op mij. Wij waren uit hetzelfde hout gesneden.” Emotioneel beschrijft ze het opbaren in huis, de begrafenis, de enorme belangstelling en de liefde die zij en haar man en oudste zoon ondervonden. Tot haar verbazing

treurigheid ging ik te lijf met bloemen. Huilend en vloekend ramde ik alles in de grond.” Potten, manden, bloembedden, de hele tuin werd met bloemen volgezet. „Maar ik genoot van de bloemenzede, de harmonie van kleur en vorm, de geuren, de vlinders en vogels. Hun schoonheid was mijn reddingsboei.”

Willems tuintje

Op de begraafplaats van Terwisscha kocht de familie Quist een lapje grond van viereenhalf bij vijf meter. Op en rondom het graf van

Hop, een zeldzame vogel

blijft ze oog houden voor kibbelende merels en mezen op de voertafel in de berijpte tuin. Ze wijst haar man op de vredige natuur in de vorm van een groep staartmezen en een onwaarschijnlijk mooie orangerode avondzon boven de bosrand. In het vroege voorjaar koopt ze een buitenissige hoeveelheid nieuwe bloemen, bollen en struiken. Maria Quist: „De grauwe

Willem legde Maria een tuintje aan en plaatste er een bank. Maria: „Dat kleine stukje grond is de afgelopen jaren ongelooflijk belangrijk voor me geweest. Ik was nog lang niet uitgemoederd en daar kon ik nog voor hem redderen en zorgen. Het is een dierbaar plekje geworden.” Ze plantte er laagblijvende bomen en struiken en heel veel bloemen. Willems vrienden timmerden de bank en een nestkast. Bij de bank ligt een kistje met foto's en gedichten en iedereen die er komt, kan een gedachte opschrijven. Op het Tuintje van Willem komen jaarrond vogels. Zangvogels als winterkoning en vink in het voorjaar, kramsvogels in het najaar. Een kool- of pimpelmees broedt in het kastje. In de buurt hebben havik en buizerd hun territorium. 's Winters hangt ze er vetbollen neer. Ze ziet vanaf de bank de slaap- en voedsel-trek van zwarte kraaien en kauwen. Soms komt een blauwe reiger op bezoek. Natuurleven op de dodenakker. Vogels, vlinders en de reacties van bezoekers, waaronder vrienden van Willem, doen haar goed.

Rust in Frankrijk

Om tot rust te komen, kocht de familie Quist een leegstaand oud boerderijtje op een afgelegen plek in Midden-Frankrijk. In het golvende landschap met hekken en bosjes brengen ze menige vakantie door. In het voorjaar hoor je het geluid van kabbellende beekjes door de weilanden. Je ziet speenkruid in bloei komen en maarts viooltje, primula's,

boshyacinten en orchideeën. De witte Charolais koeien van buurman Jean-Jacques zijn vanuit het huis te zien. Rond de boerderij en in de bosjes vlakbij roepen en zingen bosuilen, kerkuilen, allerlei roofvogels, wiek-walen, nachtegaal en zelfs een hop. Over de laatste vogel zegt Maria: „Ik knijp me soms in mijn armen om te zien of ik droom, zo'n mooie vogel, zo dichtbij.” Vorig jaar herfst besloot ze alleen naar Frankrijk te gaan om haar aantekeningen over Willem uit te werken tot een uitgave in boekvorm. Nee, niet alleen. Haar hondje Dirk vergezelde haar. Ze bleef zeven weken en kwam met het manuscript terug. 'Het drukkers en vormgevers in Hoogeveen verzorgde de lay-out en drukte *Troostvogels*. Meteen opende ze twee sites op internet: www.troostvogels.nl en www.willemquist.nl.

tern van achttien bladzijden opgenomen. In de tekst staan tekeningen van Rob Bijlsma. *Troostvogels* is een boek over bizarre vormen van verdriet en de 'uitzichtloze hopeloosheid en angst voor de afgrond van de waanzin. Het gaat ook over het gezegde 'Toekomstig verdriet werpt zijn schaduw vooruit', over wonderlijke voorvallen rond de maaltijd van Willem die in de koelkast werd bewaard in afwachting van zijn thuiskomst en hoe dit eten later aan de vogels werd gegeven. Het gaat over hoe de natuur regulerend kan werken op de geest van een mens vol van verdriet. Maria Quist vertelt hoe ze andere moeders die een kind hebben verloren en stervende mensen heeft geholpen. Ze hoopt dat haar boek met dit doel wordt

Het Tuintje van Willem met Maria Quist

troostvogels.nl en *www.willemquist.nl*. Prachtig beschrijft ze in het boek het plattelandleven van Frankrijk, de dieren die de mensen bij huis hebben, waaronder poelepetaten (parelhoenders), en het culturele leven in de dorpen. Wanhoop en verdriet van al die jaren komen echter voortdurend tijdens het schrijven terug. Maar dan zijn er altijd weer vogels als spechten, de trek van putters en kepen en vooral de trek van kraanvogels. Hun aanwezigheid geeft afleiding, verwondering, rust en inspiratie om door te gaan met schrijven.

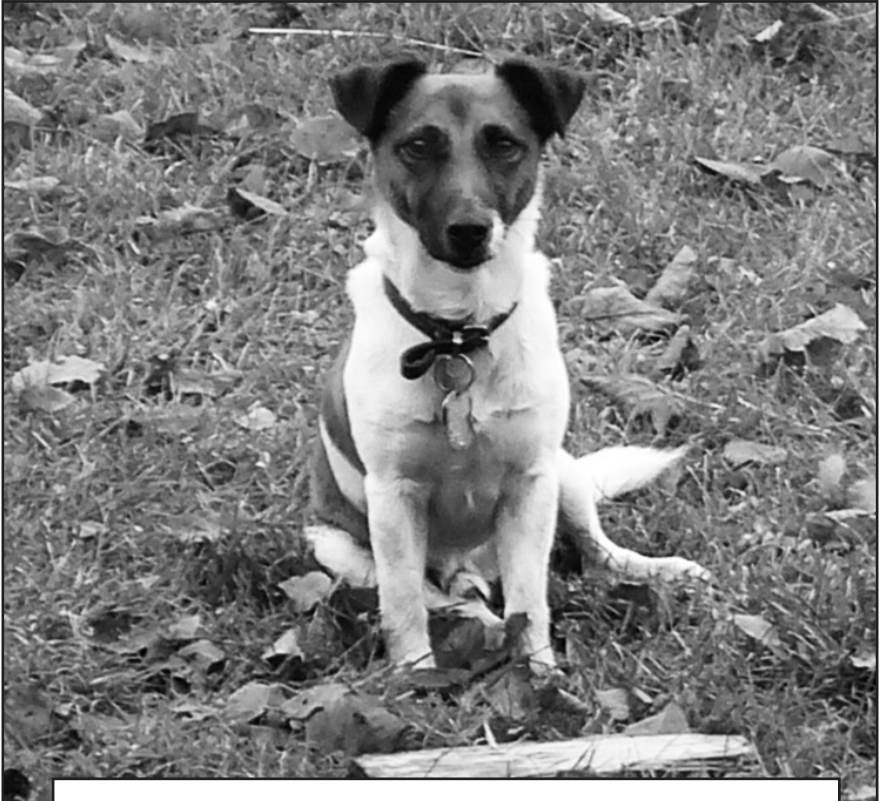
Anderen bereiken

In *Troostvogels* is een aparte fotoka-

gelezen en zegt daarover tijdens het schrijven in Frankrijk: „Mijn hoofd is nog steeds vol. Als ik buiten loop stormt het woorden en zinnen, die helder oplichten en in al hun kleur laten zien wat ik voel en wil zeggen, om daarna weer te vervagen of weg te dwarren als schichtige vogels. 's Avonds moet ik de vogels vangen en ze omzetten in taal. En uit die taal, uit die woorden en zinnen moeten weer vogels worden geboren die anderen weten te bereiken. *Troostvogels*.”

(*Troostvogels*, Maria Quist, 240 pagina's, met kleurenfoto's, ISBN 978-90-9023506-6, 15 euro)

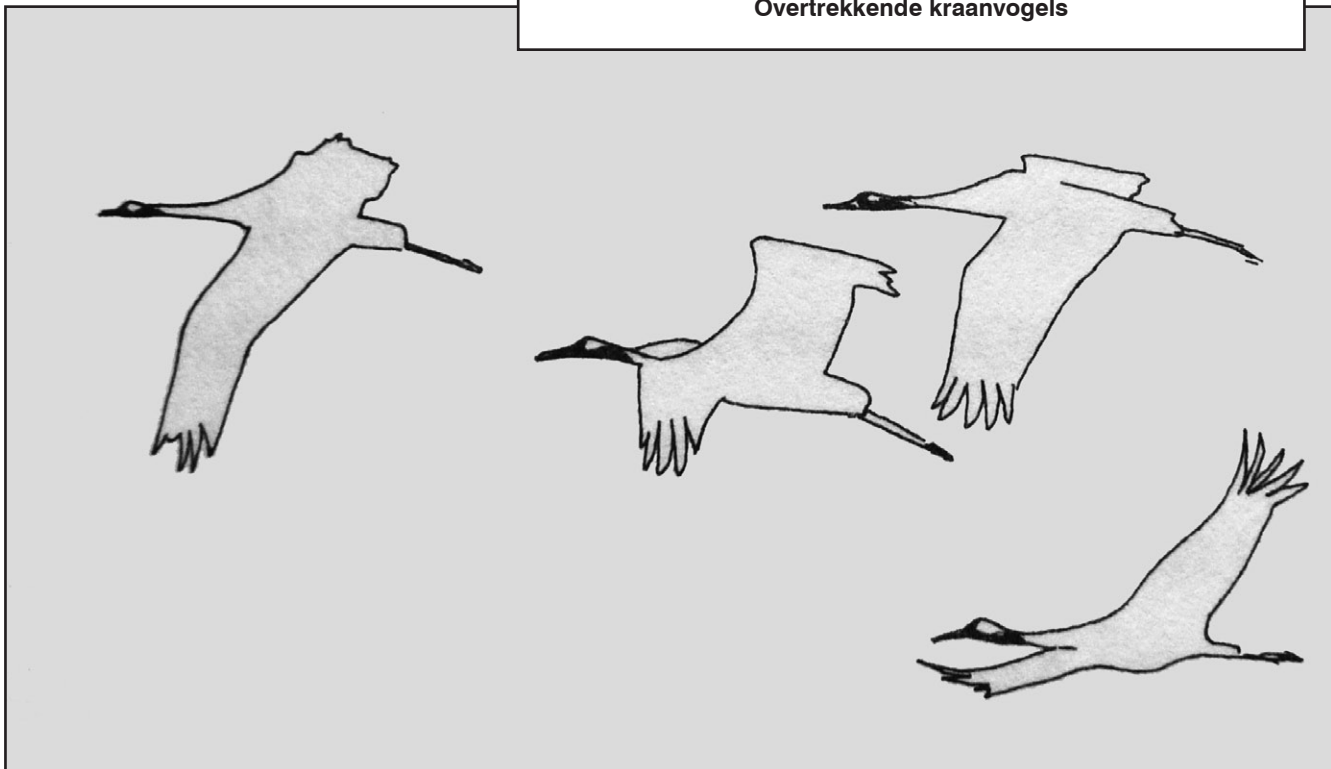
Willem Quist in 1998

Dirk, de trouwe metgezel van Maria Quist.

Maria Quist is in Pannerden geboren. Hoewel ze als cultureel antropologe afstudeerde, ging haar hart meer uit naar inventarisaties van onder andere vogels en het zich inzetten voor de natuurbescherming. Ze trok zich het lot van roofvogels aan en richtte met roofvogelaar Rob Bijlsma en anderen in 1982 de Werkgroep Roofvogels Noord- en Oost-Nederland op. De roofvogelmoord bereikte in de tachtiger jaren in Nederland een hoogtepunt. In maart 1992 organiseerde de werkgroep in het voor-

Overtrekkende kraanvogels

Door Hero Moorlag